

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Bollettino No 994

Navi nemiche nei porti di Bona e di Bougie bombardate

Azioni di pattuglie in Tunisia

Un apparecchio nemico abbattuto

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:
In Tunisia il perdurare delle avverse condizioni atmosferiche ha militato l'attività bellica a sporadiche azioni di pattuglie.
Questa notte navi alla fonda nei porti di Bona e di Bougie sono state attaccate da nostri bombardieri con visibili effetti.
Velivoli nemici hanno lanciato bombe e mitragliato treni merci e viaggiatori in alcune località della Calabria e della Sicilia causando complessivamente 3 morti e 12 feriti tra il personale ed i passeggeri.
Un apparecchio è stato abbattuto nei pressi di Castelvetrano dal tiro di una nostra batteria.

Vojno poročilo št. 994

Sovražne ladje v pristaniščih Bona in Bougie bombardirane

Ogledniško delovanje v Tunisu

Eno sovražno letalo sestreljeno

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:
V Tunisu je nadaljnje slabo vreme omejevalo vojno delovanje na posamezne ogledniške nastope.
To noč so naši bombniki z vidnimi uspehi napadli ladje v sidriščih pristanišč Bona in Bougie.
Sovražna letala so bombardirala ter obstreljevala tovorne in potniške vlake v nekaterih krajih Kalabrije in Sicilije in povzročila skupno tri mrtve in dvanajst ranjenih med osebje ter potniki.
Neka naša baterija je zbila eno letalo blizu Castelvetrana.

Ugoden položaj osnih sil v Tunisu

Rim, 13. febr. AS. Italijansko-nemško čete, ki se trdo, toda zmagovito bore v Severni Afriki, imajo zdaj v svoji posesti ne le majhno oporišče v Tunisu, marveč tudi bojno torišče, ki se da uspešno braniti. Obramba Tunisa je dejansko mnogo lažja kakor obramba Libije. Na jugu se nahajajo slana jezera, v sredini pa je vrsta višin, ki tvorijo zaporo proti obalam. V ostalem je prehrana v Tunisu mnogo lažja, ker pokrajina ni tako puščavska, kakor Libija, marveč ima dobre studence, lepo rastlinstvo in široko cestno omrežje. Celotna vzhodna tuniška obala je zdaj zasedena in utrjena od italijansko-nemških sil, ki ima-

Churchill se boji osnih podmornic

Berlin, 13. febr. V zvezi z izjavo velikega admirala Dönitz, ki je dejal, da bo vpregel vse sile nemške vojne mornarice za podmorniško vojno, piše »Deutsche Allgemeine Zeitung«: »Pomen tega orožja, ki bo v bodočih mesecih odločil o izidu vojne, seveda ni mogel uiti angleškemu ministrskemu predsedniku. Njegova izjava, da se Nemčija vara, če upa, da se bo s tem orojem odločila ali vsaj zavlekla njena usoda, kaže, da se Churchill zaveda neizmernih možnosti, ki jih ima os na razpolago s sistematično uporabo in z vedno popolnejšo taktiko podmornic, ki so že dosegle ogromni uspeh Edino dejstvo, ki ga je povedal Churchill je, da so ladje angleške vojne mornarice prepeljele preko morij 3 milijone vojakov in da znašajo izgube le 1348 mož. To število se sicer ne da nadzirati, je pa vsekakor naporno. Sicer pa nemške podmornice ne zasledujejo ladij, ki prevažajo ljudi, marveč ladje, ki prevažajo vojno gradivo. V ostalem pa po sodbi berlinskih krogov Churchillov govor ne vsebuje nič omembe vrednega. Slovesna obljuba Stalinu, da bo storil

Zgledno delo nemških šolarjev

Berlin, 13. febr. AS. Kakor poročajo sinočnji listi, so učenci nemških šol na presenetljiv način tekmovali pri zbiranju starega papirja. Do danes so zbrali vsako leto nič manj kakor 100.000 ton starega papirja vseh vrst. Tega papirja je toliko, da bi lahko z njim napolnili tovorni vlak, ki bi imel 10.000 vagonov ter bi segel od Berlina do Leipziga.

Japonski proračun

Tokio, 13. febr. AS: Na plenarnem zasedanju predstavniki zbornice je bil brez razprave odobren proračun za leto 1943-44, ki znaša skupno nad 13 milijard jenov.

Izgube ameriških pomorščakov

Buenos Aires, 13. febr. AS. Mornariško ministrstvo Združenih držav je objavilo nov seznam padlih, ranjenih in pogreanih članov ameriške mornarice, tako da znašajo njene skupne izgube od 6. decembra 1941 23.210 mož.

Zavrtnjeni sovjetski napadi v Kavkazu

Ob srednjem Doncu in severno od Harkova so bili Sovjeti odbiti in vrženi nazaj — Brezuspješni napadi na severnem odseku — Neutrudljivo delovanje nemškega letalstva

Hitlerjev glavni stan, 13. februarja, s. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
Južno od Novorozijske in na področju spodnjega Kubana so bili zavrtnjeni sovražni krajevni napadi.
V teku načrtnih premikanj za skrajšanje fronte, je bilo izpraznjeno mesto Krasnodar.

Ob srednjem Doncu so predrli nemški nasakovalni oddelki v živahnih borbah z oklopnimi silami sovražne postojanke in vrgli Sovjete nazaj. Koncentrični napadi premočnih sovražnikovih pehotnih in oklopnih oddelkov na prostoru vzhodno in severno od Harkova so bili po ogorčenih bojih odbiti. Lastni protinapad je prinesel nadaljnje napredke.
Severno od Kursa se je izjalovil sovražnikov napad v več valovih proti našim postojankam s hudimi izgubami za sovražnika. Pripeljani so bili ujetniki in mnogo plena.
Na bojišču med Volhovom in Ladoškim jezerom ter pred Petrogradom je sovražnik obnovil svoje silne napade, dosedaj vse brez uspeha. Hudi boji trajajo tamkaj dalje.
Letalstvo je tudi včeraj s močnimi letalnimi oddelki neutrudljivo posegalo v borbo ter prizadevalo sovražniku ponovne hude izgube ljudi, materiala in orožja. Oddelki lovskih letal so ponov-

no prisilili sovražne letalce v letalske borbe in sestrelili samo včeraj na jugu vzhodnega bojišča 34 sovjetskih letal.
V zimskih bojih na vzhodnem bojišču se je posebno odlikovala 15. letalska poljska divizija.
V Severni Afriki je dan tudi včeraj ob trajajočem slabem vremenu potekel mirno.
Vznemirjalni poleti posameznih sovražnih letal podnevi in ponoči nad zapadnim nemškim ozemljem, pri čemer je bilo vrženih brez števila nekaj bomb, so povzročili neznatno izgube med prebivalstvom in nekaj škode na poslopih.
Berlin, 13. febr. AS. Iz pristojnega vira se je izvedelo, da so Sovjeti včeraj tako na južnem kakor na severnem odseku vzhodnega bojišča utrpeli velike izgube v ljudeh in gradivu. Bojiševiki so izgubili skupno 60 letal in nad 82 tankov. Na južnem

odseku je prejšnje dni samo ena baterija pokončala 13 sovjetskih oklepnih vozil, katere so utirala pot važni sovražni motorizirani skupini, ki je zaman skušala prodrati skozi nemške vrste.
Berlin, 13. febr. AS. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča je nemško letalstvo po poročilih uradne poročevalske agencije predvčeršnjim zdesetkalo sovjetske oklepne skupine in transportne kolone, ter z bombami uničilo 13 težkih tankov in nad 300 vozil. Nemška bojna letala so skupno a strmoglavi bombardirala utrjene sovjetske posojanke južno od Ladoškega ter Ilmenskega jezera. Skupina nemških lovcov je proti izgubi dveh letal sestrelila na tem odseku 29 sovjetskih letal. Na vsem bojišču so zgubili rdeči skupno 60 letal. Izvedelo se je tudi, da je nemška obramba na obalah zahodnih zasedenih pokrajin sestrelila 2 sovražna letala.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 13. febr. Bitka na južnem odseku ima še zelo velik pomen bodisi zaradi strateških ciljev, ki si jih je postavila boljševiška ofenziva na tem odseku (Harkov), bodisi zaradi velikanjskega števila ljudi in gradiva tako na nemški kakor na sovjetski strani.
Na to bojišče so prišle številne nemške rezerve in sedanje boje, ki so izredno zagrizeni, smatrajo v Berlinu za sila pomembne. Vremenske razmere so se proti pričakovanju izboljšale, kar je omogočilo nemškemu letalstvu, da lahko v velikih množinah posega v boje ter tako izdatno pomaga nemškim ter zavezniškim pehotnim divizijam, ki so na mnogih mestih lahko prešle v protinapad ter potisnile sovražnika proti vzhodu.
Včeraj so imeli boljševiki na bojišču nad tri tisoč mrtvih. Ze dejstvo, da so Nemci lahko točno ugotovili število padlih sovjetskih vojakov kaže, da je ostalo torišče bojev v njihovih rokah in da so lahko razširili svoje postojanke proti vzhodu. Boljševiški pritisk je ostal silovit tudi na drugih odsekih; v doneški pokrajini so bili prav tako trdi boji, vendar pa ni nobenih znakov, da bi sovražnik poskušal na tem odseku takšen strateški nastop kakor na levem krilu nemške razsvetle.
Na desnem krilu pa, to je v pokrajini okoli Rostova ter na bojišču med Rostovom in Kavkazom

so bili zadnje dni precej hudi boji, med katerimi so boljševiki zopet poskušali prekorčiti Don južno od Rostova ter prepeljati nove čete v področje pri Novorozijsku. Kakor je znano, so pretekli teden izvedli boljševiki pri Novorozijsku pomembno izkrcanje. Velik del boljševiških čet so nato Nemci in Rumuni napadli, obkolili ter uničili; sovražniku pa se je posrečilo obdržati majhno mostišče, preko katerega so pomoči z morja prišlele nove okrepitve, da bi Sovjeti lahko držali med dvema ognjema nemške postojanke, ki jih napadajo tudi boljševiške sile med Novorozijskom in Krasnodarom.
Iz pristojnega vira se je izvedelo, da se je posrečilo 163. pehotni diviziji premagati težave in ovire vseh vrst, kakor tudi najslabše vremenske razmere in se po večdnevni hudi boji na južnem odseku preko dolgega, od sovražnika zasedenega področja, prebiti do glavnine nemških čet. Rusi so imeli velike izgube. Samo na odseku te divizije so imeli 2300 mrtvih, 250 ujetnikov, zaplenjenih je bilo 10 topov, 124 metalcev bomb in strojne ter mnogo drugega vojnega gradiva. Nemško letalstvo je tudi zadalo sovražniku velike izgube ter je 25 ur neprestano bombardiralo kakih 50 naseljenih krajev, kjer je bilo videti večje premike sovjetskih čet in avtomobilov. V bojih je bilo sestreljenih 10 sovjetskih strojev.

Galilejeve proslave na Portugalskem

Coimbra, 13. febr. AS. Vreta manifestacij, s katerimi je Portugalska počastila Galileja, ki se je začela s proslavo akademika Italije Severija in se je nadaljevala z mnogimi epominskimi članki v tisku, se je zaključila z zborovanjem največjega portugalskega kulturnega središča v Coimbra. V veliki dvorani filozofske fakultete je bila proslavljena znanost in italijanska misel Galileja pred veliko množico profesorjev, študentov in kulturnih osebnosti. Zborovanju je predsedoval rektor Massimino Correa; vsučiliški profesor Matos Romaon iz Lisbone je govoril o znanstveniku Galileju, profesor Manuel Reis je osvetlil Galileja kot astronoma, profesor Carluvo pa odnošaje med Portugalom in Galilejem. Vsi so imeli besede, polne simpatij za Italijo. Rektor je nazadnje proslavil lik Galilejev ter skupni prispevek Italije in Italijanov za napredek splošne znanosti. Nato je govoril ravnatelj italijanskega kulturnega inštituta na Portugalskem Savioiti, ki je zastopal tudi italijanskega poslanika in se je zahvalil univerzi Coimbra za poklonitev italijanskemu znanstveniku.

Nova albanska vlada

Tirana, 13. febr. AS. Albanska vlada je odstopila. Na povelje Kralja in Cesarja je kraljev namestnik sestavil novo vlado. Predsedstvo je bilo zaupano državnemu ministru Maliq Bushatiju.

Kaj vse je Roosevelt zamolčal

Rim, 13. febr. AS. Stefanian piše: Ko prebereš Rooseveltove izjave na banketu dopisnikov listov, akreditiranih pri Beli hiši, lahko spoznaš, da je govor predsednika Združenih držav mnogo zanimivejši po tem, česar predsednik ni rekel, kakor po tem, kar je rekel. Predsednik ni mogel povedati ničesar novega o svojih potovanjih ter o sestanku v Casablanci, marveč je na splošno ponovil že znane naslednje točke: da se vojna bje za mir in evobodo sveta, da je treba uničiti osne sile, da je vzpostaviti demokratski mir, v katerem naj zmaga načelo, po katerem bodo narodi mogli svobodno izbirati vladno obliko, kakršno si žele. Nasprotno pa je zelo zanimivo poudariti to, česar predsednik ni rekel. Govoril je na primer o Franciji. Ni pa povedal, kakšne so bile praktične posledice glede spora med Giraudovimi in De Gaullovimi pristajši na konferenci v Casablanci. Nič manj zanimivo ni, da predsednik razen povzdigovanja »slamoznih uspehov« ni nič namignil na Sovjetsko Rusijo zlasti z ozirom na svetovno obnovo po vojni, ki je postala predmet, na katerega trenutno Anglosasi osredotočujejo vso svojo pozornost. Zato bi bilo zanimivo vedeti, če je še v veljavi osmero točk atlantske karte, ali če so bile opuščene na konferenci v Casablanci in nadomeščene s paktom štirih, od katerih sta bila dva navzoča in dva odsotna; če je ostalo še kaj od demokratskih zagotovil glede svobode ali če služijo za to, da

Nova vlada je sestavljena takole: predsednik vlade in začasni predsednik albanske narodne fašistične stranke Maliq Bushati; podpredsednik vlade in gradbeni minister Iljaz Agushi; minister za narodno prosveto in zastopnik pravosodnega ministra Javer Hurshiti; notranji minister Mark Gjonmarkaj; finančni minister Kosta Marku; prosvetni minister Rexhep Krasniqi; trgovina in industrija Zef Siroka; poljedelstvo in gozdovi Jakov Milaj; podtajnik predsedstva vlade Ejell Caba. Predsednik in člani vlade so položili prisego v roke kraljevega namestnika.

Prehodni ukrepi v Bolgariji

Sofija, 13. febr. AS. Poluradni list »Dnes« objavlja uvodnik z naslovom »Prehodni ukrepi«, v katerem je napisano med drugim: vlada priporoča vsem, naj bodo previdni. Mnoge osebe, zlasti v velikih mestih so brez koristi: starci, upokojenci, žene, otroci, vsi nosilci nereda v primeru nevarnosti. Nekateri varnostni ukrepi, ki so bili sklenjeni, lahko trenutno povzročijo nekaj zmede, toda to je še vedno boljše kakor mnogo večja zmeda, ki bi nastala, če bi bili presenečeni pri kakem izrednem dogodku.

Pomanjkanje živil v Rusiji

Buenos Aires, 13. februarja. AS. Severnoameriški minister za prehrbo Vickard je podal nekaj značilnih izjav o nujnosti, da je treba čim hitreje poslati živila v Rusijo. Vickard je dejal, da Sovjeti ne bodo mogli več nadaljevati sedanjih vojnih operacij, ako jim zavezniki ne bodo pravočasno poslali pomoči, v prvi vrsti živil. Rusija lahko izrazi svojo prednost še 4 ali največ 6 tednov, to je, dokler se ne bo začel taliti led. Če to ne bo mogoče, bo imela tudi v vojaškem oziru krajino neugoden položaj. Izjave severnoameriškega ministra so bile sprejete z izrazi velikega presenečenja, ker so zlike mnogo vode na optimizem nekaterih severnoameriških listov o položaju na evropskem vzhodnem bojišču.

Gandi še vedno stavka

Bangkok, 13. febr. AS. Gandi nadaljuje gladovno stavko. Zdravniško nego mu nudi pet zdravnikov, ki uživajo zaupanje angleške vlade. Na različnih krajih so bile preprečene manifestacije za Mahatmo. Odbor indijskih trgovcev v Bombayju je poslal podkralju brzojavko, v kateri zahteva osvoboditev Gandija. Tudi predsednik trgovske in industrijske zbornice je prav tako poslal podobno brzojavko. Kakor hitro se je razvedela novica o novi Gandijevi gladovni stavki, so bili zaprti trgi, mlini ter tekstilne industrije v Ahmedabadu.

Diplomatske spremembe v Bolgariji

Sofija, 13. febr. AS. Izvedene so bile naslednje diplomatske spremembe: ravnatelj tiska minister Nikolajev je imenovan za bolgarskega ministra v Stockholmu; načelnik protokola v zunanjem ministruvju Belinov je imenovan za bolgarskega ministra v Bratislavi; svetnik poslanstva Copov je imenovan za glavnega konzula v Tirani namesto Slivenskega, ki je premeščen v Prago.

Delo Visokega komisarja za izsušitev Barja

Včeraj jutraj je Visoki komisar ob navzočnosti inšpektorja za tehnični odsek inž. Farine ter šefa tehničnega oddelka Rueha v vladni palači, predsednika za osuševanje Barja Antona Kerčmanca ter člana odbora Jakoba Vidmarja ter Lojzeta Avšiča.

Predsednik je podrobno poročal o delih glede sistemacije kanalov, ki so bila izvedena lansko leto s pomočjo prispevka 230.000 lir, ki ga je svojetasno dovolil Visoki komisariat ter je predložil program za dela, ki predvidevajo znesek 835 tisoč lir. Zaprošil je, naj bi ta znesek prispeval Visoki komisar, da se bodo dela mogla izvesti.

Eksc. Grazioli je vzel na znanje izvršena dela ter je preučil važno vprašanje izsuševanja. Po udaril je, da je bilo v zadnjih dveh letih potrjeno od strani države ter Visokega komisariata nad 3 milijone, medtem ko so občine podprle delo z zneskom 450.000 lir.

Sporočil je tudi, da se je v preteklem letu izdalo 4.307.500 lir od strani države ter Visokega komisariata za sledeča regulacijska dela:

Jez na Ljubljani v Ljubljani 1.350.000 lir;
regulacija Malega grabna v Ljubljani, 900 tisoč lir;

regulacija Zornice na Vrhniki, 250.000 lir;
regulacija Tunjice na Vrhniki, 204.000 lir;
regulacija Gradašnice v Polhovem gradu pri Dobrovi, 220.000 lir;

regulacija Iške na Igu, 198.500 lir;
regulacija Podlipčice na Vrhniki, 485.000 lir;
regulacija Iške, 800.000 lir.

Od tega zneska pade na ljubljansko občno prispevek 450.000 lir za dela, ki se nanašajo na ljubljansko ozemlje.

Visoki komisar je tudi sporočil, da je splošni načrt za konec izsuševanja na Barju, ki je zelo velike važnosti za pokrajino, že vzel v program izsuševanja ter predložil ministrstvu za poljedelstvo in gozdove. Izvesti se bo mogel svedo stopnjama, kajti treba je vedeti, da znaša potrebna vsota nad 80 milijonov lir.

H kotu je Eksc. Grazioli sporočil, da bo Visoki komisariat prispeval 400.000 lir za regulacijska dela pri kanalizaciji, ki jih bo združenje izvršilo v tem letu v skupni dolgoti 83.550 metrov. Predsednik je nato tudi v imenu vseh članov ter prebivalstva izrazil Visokemu komisarju izrazu najbolj žive hvaležnosti.

To kratko sporočilo o velikih prispevkih Visokega komisarja za izboljšanje našega poljedelstva ter splošno za regulacijska dela naše pokrajine nam nudi dovolj pomisleka, koliko razumevanje so našle naše domače potrebe pri italijanskih oblasteh. Kljub vojni in zlasti kljub izjemnemu položaju, ki vlada zaradi komunističnega rovarjenja v pokrajini, se Visoki komisar ne neha zanimati za čim uspešnejši razvoj izsuševanja, ki sta ga tako bivša Avstrija kakor tudi bivša Jugoslavija vedno zanemarjali. Novica, da bo to leto izsuševanje Barja končno vendarle končano, da vsakemu dovolj misliti in pustiti tudi dovolj točen vtis po prizadevanju Visokega komisarja za gospodarski dvig naše pokrajine.

Komisarji okrajnih glavarstev pri Visokem komisarju

Včeraj ob desetih dopoldne je sprejel Visoki Komisar v vladni palači komisarje okrajnih glavarstev ljubljanske pokrajine, v navzočnosti podprefekta dr. Davida, šefa kabineta dr. Bisia, nadzornika tehnične službe šefa računovodstva in drugih funkcionarjev Visokega komisariata.

Okrajni komisarji so obširno poročali o vseh vprašanjih, ki se tičejo političnega, gospodarskega in socialnega življenja pokrajine.

Eksc. Grazioli je dal navodila za bodoče delovanje s posebnim odnosom na prehrano, na podporno delovanje, živinske eeje in pobiranje mleka.

»Prima linea« št. 15

Izšla je nova številka »Prima linea«, glasila bojevnih fašistov v Ljubljani. Kakor običajno je tednik tudi toplot bogato ilustriran in prinaša zanimive članke, med njimi članek »Boljševizem in židovstvo«, dalje članek o žolskem delu po fašističnih smernicah. Poučen je članek o značaju ruske kinematografije. Pestra je stran, posvečena sodelovanju z bojevniki. Novice iz vse pokrajine pa prinaša stran, posvečena delovanju Stranke v Ljubljani in v pokrajini.

Rusi v protiboljševiškem obroču

Berlin, 13. febr. Nemška vojaška pojasnila se danes bavijo s potekom bojev v poslednjih 24 urah na vseh sovjetskih bojiščih tako na Kavkazu v odseku Lirna, dalje na severu Kursa in tudi v območju Ladoškega jezera. Tudi iz teh pojasnil je razvidno, kako so boljševiški napadi na osne armade obupni in stremijo le za tem, da bi se boljševiški izmuznili iz železnega protiboljševiškega obroča in kako tvegajo v ta namen — kakor ob Doncu in Donu — kar hektombe človeških življenj.

Nemški vojaški krogi se dobro zavedajo, da ima tudi najhujša ruska zima svoje meje in tudi svoj konec in bo ta nastopil v kakih štirih, petih tednih. Zato so sovjetski napori tem hujši, ker se zavedajo, da imajo dobrega zaveznika v zimi in da je treba zlezo kovati, dokler je še vročec. Po koncu zime se bo zemlja razmehtala in bodo nastala močvirja zlasti v ukrajinskem področju in ofenziva takrat ne bi bila več uspešna. Toda nemške vojske sile čakajo in utrjujejo svoj železni obroč, ki bo tem hujši. Po drugi strani pa so sovjetski napadi zato tako silni in nagli, ker bi še v zimi radi prispeli do ukrajinskega rodovitnega ozemlja, saj je znano, da sovjetski vojski primanjkuje živil in bi se spomladi že radi okoristili z ukrajinskim ozemljem, ki je žitnica Rusije. Torej to hudo boljševiško ofenzivo v prvi vrsti vodi in narekuje lakota. Vse, kar koli dosežejo sovjetske čete, pa je plačano z neizmerno množino krvi, plačano s takimi žrtvami, ki jih ta narod pač nikoli ne bo mogel preboleti.

Medtem pa je že razvidno iz najnovejših poročil, kako so se izjalovili novi sunki boljševiških napadov med rekama Orbinom in Kubanom. Tu so Nemci zlasti uničili mnogo sovjetskih letal, ki jim je bilo tako onemogočeno, da bi pohiteli na pomoč boljševiškim četam na bojiščih.

Hektombe tankov

Ob izlivu reke Don je prišlo do poskusa sovražnikovih napadov vzdolž Azovskega morja, čigar površina je še vsa v ledu. Poskus se je ponesrečil in boljševiki so imeli hude izgube in so pustili na bojišču osem tankov.

Bolj severno od tega bojišča so boljševiške čete iznova naskočile, a osne sile jim niso dale oddiha dotlej, dokler niso razpršile sovražnika, ki je pustil ondi sedem oklepnih vozil. Pa so začele napadati zopet nove boljševiške vrste, ki so jih nemški oklepniški razpodili in sovražnik je pustil ondi nadaljnjih šestnajst tankov. Bolj južno od teh

bojišč so protiboljševiške čete pridobile ozemlje, ki so ga bile začasno prepustile. V tej bitki je ostalo na ozemlju mnogo sovjetskih tankov tipa »T. 34«, ki so bili povsem razbiti.

Bitke ob srednjem Doncu so bile neizmerno hude in krvave, saj sovražnik ne štedi ne z vojniki ne z vojnim materialom. Kolikokrat se mu izjalovijo poskusi, da bi dovažal na bojišče živila, bencin, orožje! Vse postane slednjič žrtev nemških bombnikov, ki skoraj vse take prevoze docela uničijo. Povsod uspešno nastopajo nemški oklepniški, ki so tudi na tem področju uničili nadaljnjih 17 tankov. Prav tu se je nemškim četam posrečilo zavzeti 60 težkih tovornih avtomobilov, ki so bili obloženi z orožjem in bencinom. Vse ta dragoceni material so nemške čete prepeljale v sprednje nemške postojanke.

Cepprav ni v nemških vojnih poročilih govora o zavzetih postojankah, pa je vendar zanimivo, kako moskovski radio vtrajno molči o tem, da bi bile sovjetske čete dosegle Volčanski, ki leži kakih 30 km severovzhodno od Harkova.

(Po »Il Regime Fascista«.)

Vpoklici v Nemčiji

Berlin, 13. februarja, AS: Izdana so bila določila o izvedbi ukrepa za vpoklice nemških moških in žensk, da bodo s svojim delom pomagali pri državni obrambi.

Usodni udarec za Čungking

Tokio, 13. febr. AS: Tukajšnji krogi poudarjajo v komentarjih o uspehih japonske ekspedicijske zbra na Kitajskem, da je bila znatno zmanjšana bojna moč čungkingških čet. Nasprotno pa občitno zmanjšanje japonskih izgub dokazuje izvrstne bojne metode japonskih čet ter upadajoči pogum Čungkingovih armad. Število v letu 1942 ubitih ali zajetih kitajskih vojakov odgovarja 43 divizijam, dočim je sovražnik izgubil toliko pušk, da bi se dalo oborožiti z njimi 52 divizij, število lahkih strojne za oborožitev 185 divizij in težkih strojne za oborožitev 11 divizij. Te sile težke izgube pomenijo usodni udarec za čungkingško vlado.

Sofija, 13. febr. AS: Bolgarski minister v Berlinu Zagerov je prispel v Sofijo.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče v Ljubljani je v odsotnosti obsodilo Brulca Janeza, sina Matije in Marije Šušteršič, rojenega 28. marca 1921 v Talčju pri Črnomlju, mehanika, na dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami, to je s trajno izgubo pravice do javnih služb, izgubo možnosti pričevanja, izvajanja očetovske in zakonske oblasti ter na povrnitev sodnih stroškov. Obsojenec je bil obtožen in priznan za krivega sledečih zločinov:

a) ker je bil član prevratne družbe, ki je imela namen prevreči politično in socialno uredbo države;

b) ker je bil član oborožene tolpe, ki je imela namen, da vrši zločine proti državi;

c) ker je protipostavno nosil orožje in municijo ter to shranjeval in nosil iz svojega stanovanja.

Vojaško sodišče je prav tako obsodilo jetnike Markovič Ludovika, sina Janeza in Muhič Ivane, iz Toplice ter Finka Antona, sina Andreja in Pirc Ane, iz Toplice, na dosmrtno ječo.

Obsodilo je tudi na dosmrtno ječo Goršeta Leopolda, sina Jožefa in Murn Tereze, iz Toplice, ter Šerolca Antona, sina Janeza in Neže Jakše, iz Toplice, na dosmrtno ječo. Vsi štirje obsojenci so bili obtoženi in spoznani za krive:

a) prevratnega udejstvovanja v prevratni organizaciji;

b) udeležbe pri oboroženih tolpi, ker so se pred 10. majem 1942 udeležili oboroženega nastopa, ki je imel namen, prevreči politično, socialno in gospodarsko uredbo države.

Markovič Ludovik in Fink Anton sta bila še posebej obsojena zaradi prevratne propagande, ker sta v času pred 10. majem 1942 širila propagando za socialni, politični in gospodarski prevrat v državi.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 361-3-1943 Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka, 15. februarja 1943-XXI jutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zeljate glave pod 10 kg 2 liri, rdeče zelje 2.50 lire, kisljo zelje 4, ohrovt 2.25, repa na drobno 1 liro, repa na debelo 0.75, kislja repa 2.50, repna cima 2, motovilec 12, regrat 4.50, radič 6, gojenj radič 10, špinacea 5, rdeča pesa 3, rdeče korenje brez zelenja 3, rumeno korenje 1.50, peteršilj 4, zelena (glave) 4.50, rumena koleraba 1.50, kolerabica 4, črna redkev 1.50, čebula 2, šalota 4, česen 8, osnaženi hren 4, jabolka I. vrste (namizna), izbrana 5.70, jabolka II. vrste 5, suho lipovo cvetje 18 lir kr; jajca 2 liri komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 2 na rumenem papirju. Posebno pa opozorjamo prodajalce in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa poplavo cvetje 18 lir kr; jajca 2 liri komad.

Bogoslovna knjižnica

Izšel je novi zvezek:

**SVETEGA AVRELIJA
AVGUŠTINA
IZBRANI SPISI**

Govori o Janezovem evangeliju
342 strani. Broš. 53, vez. 70 L.

Ta zvezek vsebuje 44 govorov, ki jih je imel sv. Avguštin o evang. sv. Janeza. Prevod je napravil dr. Ka. Lukman. — Klasično delo pastriške, ki ne sme manjkati v nobeni knjižnici naših izobražencev.

Založila Ljudska knjigarna

v Ljubljani, Pred škofijo šte. 5

Gorše Leopold in Šerclj Anton sta bila še posebej obsojena:

a) zaradi nasilja nad osebo, ker sta v dobi med marcem in majem lani oropala osebo svobode Mihtalec Alfonza, Pirc Alojzija ter Strniša Vladimira. Prisilila sta jih, da so jima sledili k oboroženim tolpom, zadnjega pa so obodila na smrt, ki se ji je pa Strniša izognil s tem, da se nenadno vrnil v prepad, kjer je obležal mrtev;

b) zaradi atentata na varnost članov Oboroženih Sil, ker sta v dobi pred 5. majem 1942 v Toplicah uprizorila atentat na življenje ter ubila italijanskega kapitana ter tri vojake, ki jih je potem že omenjeni Strniša odkril v prepadu, o katerem je bil prej govor;

c) zaradi težkega umora, ker sta v istih okoliščinah kakor zgoraj naredila atentat na življenje ter umorila nekega slovenskega profesorja;

d) zaradi večkratnega izsiljevanja, ker sta vedno v istih časovnih in krajevnih okoliščinah v nasiljem in grožnji prisilila Heferla Alfonza in Grifa Avgusta, da sta jima izročila blaga in denarja v skupni vrednosti 12.000 lir;

e) zaradi privatnega nasilja, ker sta v Toplicah dne 2. jama 1942 ostrigla Pirc Tilko;

f) zaradi kršitve hišnega miru, kjer sta v istih časovnih in krajevnih okoliščinah vdrla v stanovanja drugih proti izrecni ali tihi volji tistih, ki so imeli pravico, da jih iz stanovanja izključijo;

g) zaradi atentata na varnost države, ker sta vedno v istih okoliščinah storila dejanja, ki so imeli za učinek rušenje, plenjenje in klanje v okolič, z namenom, da ogrožata varnost države;

h) zaradi zlorabljanja pri nošenju orožja in municije, ker sta vedno v istih okoliščinah brez potrebnega dovoljenja nosila orožje in municijo.

Za vse obsojence je vojno sodišče določilo, da se v izveščku objavijo v »Slovencu«.

Prodaja mesa na odrezek »H«

Pokrajinski prehranjevalni zavod obvešča, da bo v ponedeljek 15. februarja 1943 kot običajno prodaja mesa na knjižice.

V svrhu kontrole morajo stranke poleg knjižice prinesiti s seboj tudi živilske nakaznice vseh družinskih članov za mesec februar, od katerih bodo mesarji odrezali črko »H«.

Petrolej za februar

Ljubljanski mestni presekrovalni urad bo upravičencem delil nakaznice za petrolej za mesec februar od 18. do 27. t. m. tako, da pridejo 18. februarja na vrsto upravičenci z začetnicami A do Č, 19. februarja z začetnicami D do F, 20. februarja z začetnicami G do I, 22. februarja z začetnicami J in K, 23. februarja z začetnicami L do N, 24. februarja z začetnicami O in P, 25. februarja z začetnicami R do S, 26. februarja z začetnicami T do V in 27. februarja upravičenci z začetnicami Z in Ž.

Stranke lahko dobe nakaznice za petrolej samo ob dnevih tega razporeda ter zamudnikov ne bo mogoče upoštevati. Po nakaznice naj pridejo v Mahrovo hišo na Kongresnem trgu št. 10 v I. nadstropje, soba št. 1, vsak dan od 8. do 10. in 15. do 17.

Spremenba voznega reda

Počenši s ponedeljkom, dne 15. februarja, prične voziti dnevno redno na progi Ljubljana—Kočevje potniški vlak št. 9317, ki odhaja iz Ljubljane ob 16. uri in pride v Kočevje ob 18. uri 29 min., zato pa izostane od tega dne dnevno redno vlak 9313, ki je odhajal iz Ljubljane ob 14. uri 10 min. in prihajal v Kočevje ob 16. uri 45 min.

Povišanje skladiščnih pristojbin za blago, spravljeno v carinskih skladiščih. Izšel je tozadevni zakonski dekret, objavljen v rimskem Uradnem listu.

Španska banka je objavila poročilo o svojem poslovanju od leta 1936 do 1941. Iz poročila je posneti da so po končani vojni vlogi v španskih denarnih zavodih hitro narasle. V decembru 1939 so znašale vloge 100 milijard pezeta, do decembra 1940 so se vlogi zvišale na 141, do decembra leta 1941 pa na 175 milijard pezeta. Konec leta 1941 je znašal obtok bankovcev 13.536 milijonov pezeta. Zlate rezerve banke so znašale tega dne 461.7 milij. pezeta.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITICNE MOCI PETROLEJA

Nato so začeli tudi Rusi in Amerikanci pošiljati petrolej v Indijo z namenom, da uničijo skupnega sovražnika Deterdinga. Mali »petrolejski kmetje« so gledali, kako je bilo v nekaj tednih uničeno vse, kar so v letih dela ustvarili, ker so cene padle tako neverjetno globoko. Deterding je bil prot Standardu in Standard je bila proti Deterdingu in ko so spet sklenili premirje, je imela Royal Dutch 13 milijonov dolarjev izgube. Mala petrolejska podjetja v Birmi pa so popolnoma propadla. Voda je razjedala nasipe, za katere se ni nihče brigal in jih popravljali. In celo Burmah Oil se ni mogla več držati. Vlada, ki je imela Anglo-Persian v svojih rokah ni hotela dati denarja in tako je Deterding kupil Burmah Oil Company, s tem pa tudi 28% delnic družbe Anglo-Persian, ki jih je imela Burmah Oil. Po petrolejski katastrofi Birme je Deterding postal končno delničar velike petrolejske družbe angleške admiralitete in je poslej govoril kot enakovreden.

Deterding je ta boj lahko prebolel. Birma ga pa še danes ni prebolela.

Ojačana z novo udeležbo je stegnila Royal Dutch svojo roko za protitudarec v Južni Ameriki. Deterding je prenesel boj — na veliko začudenje Amerikancev — na staro bojno polje okoli Panamskega kanala. Pojavil se je v Kolumbiji.

Kolumbija je večja kot Nemčija, Francija in Belgija skupaj, ima pa samo 7 milijonov prebivalcev. V tej deželi leže neprecenljivi zakladi surovin, v kateri dobite vse od premoga, ki stane 4 dolarje tona, do smaragdov, ki stanejo milijon pol kilograma in do rudnin, ki si jih morete samo misliti. Kolumbija je bila zdaj že dolgo predmet angleško-ameriških sporov, saj ji je pripadalo ozemlje, po katerem pelje danes Panamski kanal.

Dne 28. junija 1902 je podpisala Francija »Spooner-Acct« dokum-

ment, na podlagi katerega je odstopila ta kanal Ameriki. 200 milijonov frankov so plačali Amerikanci Francozom za načrte, za zemljo, za koncesije in za delo, ki je veljalo milijardo frankov. Francija je dala iz rok ključno do Pacifika.

Amerikanci so izkopali 300 milijonov kubičnih metrov zemlje, izdali so še okoli 800 milijonov mark, organizirali so revolucijo v Kolumbiji, ustvarili so »neodvisno« republiko okrog Panamskega kanala in dosegli leta 1914 po brezkotnem trudu, da so zvezali Pacifiški ocean z Atlantskim morjem. Namesto dolge poti 13.000 milj je poslej zadostovalo 24 ur vožnje, da ste prišli iz enega oceana v drugega. Amerika je mislila, da je s tem gospodarica morij in da bo prekosila Anglijo. Toda kmalu je spoznal Washington, da je ves petrolej okrog in okrog kanala v angleških rokah in da morajo ameriške ladje črpati angleški petrolej: petrolej na Trinidadu je angleški, petrolej iz Venezuele je angleški bodisi neposredno ali posredno preko Curacao in Arube; ostariški petrolej so si tudi zagotovili Angleži z ustanovitvijo petrolejskega podjetja »Anglo-Ecuadorian Oilfields«, ki je dalo leta 1937 271.000 ton petroleja. Družba je bila v Deterdingovih rokah, kakor tudi petrolejska družba Lobitos-Oilfields v Peruju. Francija je sprožila zamisel Panamskega prekopa in vložila vanj ogromno denarja in truda, Amerika je delo dovršila. Ali naj ga osvoji Anglija, ker je imela kakor v železno verigo vklepane vse petrolejske vrelce okoli Paname?

Tudi Kolumbija je imela svoj petrolej. Nad obmejnimi pogorjem Venezuele, posebno ob reki Catatumbo, ki izvira v Kolumbiji, izvira se pa v Maracaibsko morje, so stalni električni pojavi, podobni severnemu sij. Raziskovalci so smatrali te pojave za odsev »večnega ognja«, gorečih zemeljskih plinov, in so mislili, da ta luč pomeni, kakor v okolici Bakuja, da se tod nahajajo velike množine petroleja. Motili so se, ker ob reki Catatumbo ni nobenega gorečega zemeljskega plina. A je kljub temu tamkaj petrolej. Kolumbija je ena izmed najbolj bogatih petrolejskih pokrajin Južne Amerike, le malo manj bogata, kakor sosednja Venezuela. In tudi tukaj so bili Angleži prvi, ki so si znali zagotoviti petrolejske izvire. Leta 1913 — leto dni pred dovršitvijo kanala — je prišel v Bogoto Pearson, poznejši lord Cowdray, že takrat najbolj zagrižen nasprotnik Amerike, v

Mexiko. Tamkaj si je zagotovil na kolumbijsko-panamski meji koncesije ozemlja v površini 10.000 kvadratnih kilometrov. Wilson je nato razglasil, da je v nevarnosti Monroeva doktrina. Zagrozil je z zakonom, na podlagi katerega naj bi bile vse ameriške ladje oproščene pristojbine skozi prekop in na podlagi katerega bi imela ameriška plovba neverjetno velike prednosti pred drugimi ladjami. London — se je tega ustrašil. Popustil je in ukrenil, da je Pearson opustil svoje koncesije v Kolumbiji. Kakor pa je Deterding prevzel Pearsonovo dediščino v Mexiku, tako zdaj tudi tu. Leta 1927 se je boj prišel znova in še bolj brezobzirno.

Kakor so kolumbijski petrolejski vrelci v splošnem bogati, tako so težko dostopni in je mnogo težje jih priti izkoriščati kakor one v Venezueli. Ležijo sredi nedostopnih, večkrat goratih pragov, daleč od vseh prometnih zvez. Dočim venezuelski petrolej teče skoraj naravnost v tanke, je bilo v Kolumbiji prevozno vprašanje dolgo nepremagljivo. V prvi dobi boja med Deterdingom in Amerikanci v Kolumbiji dejansko ni bilo nič storjenega in so se pripravili samo za pravni naslov. S petrolejskim mirom leta 1922 so prevzeli praktično delo Amerikanci. Deterding je dosegel prednost v Venezueli, Amerikanci pa so dobili Kolumbijo.

Amerikanci, oziroma Standard Oil je najprej poskrbel, da je Kolumbija dobila velike ameriške kredite, da zboljša svoje prometne zveze. V letih 1924 do 1927 je posodila Wallstreet 89.5 milijonov dolarjev, največ od tega je šlo za gradnjo železnice. To ni bilo težko, ker je bil že stari Rockefeller v dobrih odnosih z bankami. Najprej je delal skupno z Johnom Pierpontom Morganom. Ko je ta umrl leta 1913 in je njegov sin zahteval previsoko udeležbo pri družbi Standard, je združil svojo banko — Chase Bank — z Equitable Trust in z Interstate Trust Co. S tem je bilo ustvarjeno ogromno bančno podjetje, ki je vladalo nad več kakor 6 milijardami dolarjev, kar naj bi predstavljalo več kot polovico vrednosti svetovnega pridelka žita, riža in krompirja. 90 milijonov dolarjev za Kolumbijo je bilo za to banko malenkost, saj je bila prav ob zvožitvi Južne Amerike ustanovljena s pomočjo Rockefellerja American International Corporation in njen šef, Matthew W. Brush je bil eden najbolj uspešnih izposojevalnih specialistov Wallstreeta.

Novi časi zahtevajo novih poklicev

Ljubljana, februarja.

Kronisti, ki so opisovali nekdanjo ljubljansko prislino delavnico, so pripovedovali o raznih načinih, kako so tam uradni vzgojitelji učili delomrže delati. Kdor ni hotel delati, so ga postavili v globoki sod in tako dolgo nalivali vodo vanj, da je moral začeti z rokami pljuskati in odmetavati vodo iz sode, sicer bi v vodi utonil. Marsikak delomržež je tedaj pred sodiščem prošil, naj ga rajši obsodijo na ječo, kakor pa v prislino delavnico. Sodobniki si lahko mislimo o tej vzgoji, kar hočemo, saj je preteklo komaj nekaj desetletij od tega in starejši rod ve o njej še iz polpreteklo dobe, toda v našem je imela ta vzgoja le prav. Odstranimo od tega načela vso primes okrutnosti in pridemo do zdravega jedra, ki ga izraža slovenski pregovor: »V sili voda v grlo teče!« Smisel tega pregovora je namreč, da se človek pričenja za svojo usodo šele tedaj zanimati s skrajnimi silami svojih moči, kadar je v resnični stiski.

Razni poklici so v sedanjem vojnem času v nekakem spreminjanju. Nekaterim manjka delovnih moči, drugi jih imajo več, tretjim manjka potrebnega gradiva in snovi za delo, četrtim pa zopet manjka delovnega trga ali pa je preširok trg, da bi zadostili povpraševanju. Tudi pri nas, kakor v vsej Evropi, je priskočila na pomoč prirojena iznajdljivost naših ljudi. Boljši izraz za to iznajdljivost je prilagodljivost. Kdor nima več možnosti napredka v svojem sedanjem poklicu, si skuša pač izbrati novega, ki utegne biti in ki je bolj koristen splošnosti kakor njegov dosedanji.

Bivši šofer, prav za prav lastnik avtotaksnega podjetja, nam je o tej svoji spremembi poklica pripovedoval naslednje:

»Res je, sedaj me vidite v kroju tramvajskega sprevodnika! Nekdo sem imel eleganten lasten avto v Ljubljani in vozil sem petične ljudi po mestu sem in tja. Še poprej sem kot zasebni šofer vozil zelo, zelo ugledne ljudi po vsej Evropi. Prišla pa je vojna in nekdanje veličine ter bogataši, ki sem jih kdaj vozil, niso mogli več naročati mojega vozila in ne mene. Človek mora biti praktičnega duha in se preusmeriti, se prilagoditi. Postal sem konduktor na tramvaju in prav tako kakor prej prevažam ljudi, samo s to razliko, da sem poprej redke posameznike, sedaj pa ščipljem vozovnice vsem brez razlike: revnim in bogatim, uglednim in manj uglednim. Glavno je, da mi vsak plača 0,60 lir do 1,20 lire za vozovnico in da se moji računi krijejo. One z delavskimi, dijaškimi in sluhimi stalnimi vozovnicami, posebno pa še one, s stalnimi mesečnimi kartami, pa kar poznam. Dijaki mi dajo res dosti dela, ko moram vendar za vsako vozovnico sproti prišepniti, toda račun za te vožnje ni vsak večer. Prej sem imel skrb, kako bom kril račune za bencin — sedaj pa je moja glavna skrb, da imam vedno dovolj drobiža, zakaj nekateri potniki so tako nemarni, da vstopajo na tramvaj brez drobiža v žepu ter mi za vozovnico pokaže kar bankovce za 50 lir. Potem pa naj človek skrbi, da bo pravilno izmenjal!«

Ni ta sprevodnik edini, ki je spremenil poklice. Tega tolaži zavest, da sedaj streže večji skupnosti kakor poprej, ko je služil le redkim izbrancem. So še drugi, ki so premenjali poklice. Nekdo, ki je bil svoj čas v Ljubljani znan kot prav vreden zlatarski livar in je tedaj tudi dobro zaslužil, se sedaj kar dobro počuti v novem poklicu, ko meri uteži in določa pravilne mere. Za izgovor k novemu poklicu navaja kar drugi slovenski pregovor: »Sila kola lomiti!« Pa to ni, saj

mož je še bolj zadovoljen kakor prej, odgovornost je imel prej, sedaj pa ima prav takšno.

Zasebni uradnik je brez svoje krivde izgubil službo. Njegova dosedanja trdka je pač prenehala obstajati, toda sedaj zasluži za svoje življenje toliko, da pač izhaja. Uslužben je pri mestni občini, seveda ne trajno, temveč le začasno. Kadar so kakšne nakaznice za železniške potrebščine, jih raznaša okoli strank. Sam pravi: »Dokler sem sedel v pisarni ter se mučil s številkami v knjigovodstvu, sploh nisem vedel, kako drugi ljudje krog mene žive. Sedaj, ko prihajam v stanovanje, to se pravi v skromno delavsko kuhinjo, pa v razkošne sprejemnice, v brloge in v podstrešja, v barake in v palače, sedaj šele vem, kako ljudje krog mene žive. Toda pred menoj so sedaj vsi ljudje enaki. Nikomur ne pomaga še tako velik bančni račun v dobro, nikomur ne škoduje revščina ali dolg, vsaki družini izročim natanko odrejeno število nakaznic. Mene ni mogoče dokupiti, ne k zlemu ne k dobremu!«

Tako so izpovedali trije možje, ki jih je pač čas iztrgal iz prejšnjih poklicev k novim, prav tako koristnim za družbo in ki so se vsi trije v novih časih znašli.

Glava cesarja Karakala v Emoni?

Na članek mons. Viktorja Steske smo prejeli dopis drugega strokovnjaka, ki želi biti neimenovan:

Ko se je pri urejevanju terena okrog cerkve sv. Florijana v Ljubljani slučajno našla neka kamenita glava, jo je mons. Viktor Steska označil kot glavo rimskega cesarja. Nekateri veččaki so po fotografiji, kakor sam pravi, sklepali, da glava ne more biti rimska. Izklesana je iz našega domačega peščenca, torej tukajš-

nje delo. V »Slovenec« z dne 6. t. m. pa skuša mons. Steska dokazati, da je to glava cesarja Karakala (211—217).

Dokazovanje ni prepričevalno. Jasno je, da bi se za podlago dokaza morali vzeti avtentični portretni kipi tega cesarja. Teh se je namreč precej ohranilo. Najvažnejši doprnski kipi iz marmorja so: dva v Rimu (Vatikan, Sala dei busti, in kapitolski muzej), eden v Napoliju in eden v Berlinu. Ti kipi se nahajajo večkrat reproducirani v umetnostno-zgodovinskih knjigah. Glede podobnosti glave se med seboj popolnoma ujemajo. Jak. Burckhardt (Der Cicerone, 1907, str. 522) piše bo v vatikanskem kipu: »Karakala, nenavadno pogosten in dober, najbrž odličnemu originalu na ljubo večkrat ponavljan, glava morda najbolj skrbno izvršena v sobi doprnskih kipov v Vatikanu. Strašna glava, »svovražnik Boga in ljudi, ki čigar zavrečnosti in lažni genialnosti se mora roditi misel: to je satan. Pri tej glavi se rimska umetnost kakor prestrašena ustavi.« Res, človek, ki je stal kdaj pred tem kipom, ne bo nikdar pozabil na silen utis, ki ga napravljajo ta neumljena realistična, grozna glava. (Prim. tudi: W. Helbig, Führer durch die Sammlungen klassischer Altertümer in Rom, 3, 1912, st. 144. Nadalje: W. Amelung, Skulpturen des Vatik. Museums, 1908, in R. Delbrück, Antike Porträts, 1912).

S portretnimi kipi Karakalovimi se točno ujema cesarjev uradni lik v profilu Karakalovih novic.

Če zdaj primerjamo s kipi Karakala (glej sliko) sentflorijansko glavo, bomo na prvi pogled spoznali, da ta glava ni in ne more biti Karakalova. Razlika je prevelika, niti najmanjše podobnosti nima s portretnimi kipi cesarja. Opozorjam zlasti na mrki in temni pogled cesarja Karakala, ki je bil zanj značilen. Sentflorijanska glava samo dobrodušno in brezstrastno. Je prej glava kakšnega svetnika. Fotografija, čeprav bi bila slaba, ne more nikdar tako spremeniti ali zabrisati značilnih in individualnih potez obraza.

Ali pa je ta glava sploh antično delo? Vse na njej spominja bolj na naše domače baročno kiparstvo, naravnost na Mislje-Robbovo delavnico, ki je bila blizu tam pri Sv. Jakobu. Paralel za to glavo ne bo težko najti med drugimi izdelki te delavnice. Oni ovoj okrog vratu najbrž ni nič drugega, kakor nazobčan ovratnik cerkvenega oblačila, roketa, ali kakor po domače pravimo, koretija. Sentflorijanska glava torej ni arheološke važnosti

Anonymus.

Samomorilec Morozov

V času ruske boljševiške revolucije je živel v Moskvi velik bogataš Morozov. Ta mož ni znal najti svojemu premoženju boljše uporabe kakor to, da je z vsemi močmi podpiral boljševike. Ko so komunisti prišli na krmilo, so tega svojega dobrotnika neumljeno uničili.

Bridka usoda lahkomišljenega Morozova ni izmodrila mnogih, ki danes hodijo po njegovih stopinjah. Živimo v dobi, ko razpada stari svet in vstaja novi. V tem mrzličnem času je vstalo pri nas veliko takih Morozovov, ki so v tako odločilnem času izgubili svoje glave in ne vedo več, kaj naj stori, da bodo bolj gotovo rešili svoje vile, limuzine in razkošje, v katerem se valjajo. Mislijo, da bodo še najbolje izvozili, če zaženo na vso moč že v naprej kriviti svoje hrbte pred tistimi, za katere so boje, da bi bili njihovi bodoči gospodarji. V svojem židovskem mišljenju se klanjajo vsem in vsakemu, ki se ga boje.

Zavest, da so zagrešili nepregledne vrste krivic, jih priganja, da si prizadevajo s svojimi tisočaki zasuti in zabrisati strahotno brezno svojih socialnih grehov. Kakor so bili vedno sebični in skopi, tako so sedaj velikodušni in radodarni do Kominterne in njenih organizacij, ker mislijo, da si bodo s to radodarnostjo odkupili pravico skopuštva in samogoltnosti tudi za naprej.

Zakaj ne bi Kominterne njihovih materialnih podpor hvaležno sprejemala, ko jih je pa tako potrebna? Toda tudi: zakaj naj bi jim prizanesla, če pride na oblast? Če jim zapleni premoženje tako kakor drugim, je to še vseeno več, kakor pa bi znesle njihove prestopovalne podpore.

Po isti usodni poti kakor Morozov in njegovi bogati posnemovalci pa gredo tudi tisti, ki sicer Kominterne ne podpirajo z denarjem, ker ga nimajo preveč, a se ji skušajo prikupiti z razkazovanjem svojih simpatij do boljševikov.

To so ljudje, ki se v teh velikih zgodovinskih časih bojijo imeti lastno prepričanje in se zanj borijo. Zato se želijo priključiti nekemu, o katerem upajo, da bi utegnil zmagati, ker kaže največ okrutnosti ter prav nič ne izbira sredstev.

Na dnu srea gojijo tiho upanje, da si bodo s svojimi sedanjimi simpatijami kupili prizanesljivost boljševiškega režima. Toda usoda gre svojo pot. Če bodo s svojimi simpatijami kaj dosegli, potem bo to samo njihov lastni grob, grob, kakršen se je odprl tudi kratkovidnemu Morozovu, ko so njegovi podpiranci zmagali.

Kaj bi tudi boljševiki rabili polovičarske svobodomislne komunistične, ko so brez pomislekov streljali celo staro Leninovo gardo? Sedaj so jim seveda dobri, kot so bili dobri Morozovi tisočaki, ko bi pa zmagali, pa takšne idejne pritepenice v zahvalo postrele.

Ali je vredno zatajiti svoje prepričanje in se ohesiti Kominterni na rep, kakor to dela nekaj slovenskih idejnih Morozovov?

Ljudje, ki danes uporabljajo taktiko Morozovega, so pravi samomorilci, ki izvršujejo samomor v popolni idejni zmedenosti. Pogled nanje je več kot žalosten, ker so kakor ovce, ki samo tišče v krvavo klavnico.

Ali želi še kdo priti v družbo teh Morozovih samomorilcev?

M. M. B.

CIT prevzel Potovalno-turistični urad v Ljubljani

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo uredb:

Člen 1. Družba »Compagnia Italiana Turismo« se pooblašča, da prevzame od Zveze za tujski promet v Ljubljani in likvidaciji Potovalni in turistični urad, ki ga je ta doslej upravljala.

Člen 2. Vsa trgovinska in obrtna dopustila kakršne koli vrste, doslej izdana bivši Zvezi za tujski promet, se prenesejo na družbo »Compagnia Italiana Turismo«.

Pristojna oblastva in uradi morajo zato izdati nova dopustila na ime družbe »Compagnia Italiana Turismo«, na katero se prepišejo tudi vsa druga dopustila, ki so potrebna za poslovanje.

Člen 3. Obveznosti in pravice iz pogodb med Zvezo za tujski promet in likvidaciji in državnimi

zavodi ali po državn nadzorovanimi ustanovami se prenesejo brez kakršnih koli stroškov na družbo »Compagnia Italiana Turismo«.

Člen 4. Osebe, ki je uslužbeno pri Potovalnem in turističnem uradu v trenutku prehoda od Zveze za tujski promet na družbo »Compagnia Italiana Turismo«, prevzame ta družba s položaji na dan 1. decembra 1942-XXI.

Člen 5. Ustanavlja se »Odbor za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini«, ki je sestavljen iz:

1. enega predstavnika Visokega komisarja, kot predsednika; 2. enega predstavnika družbe »Com-

pagnia Italiana Turismo«; 3. enega predstavnika Pokrajinskega poverjenstva za tujski promet; 4. enega predstavnika Pokrajinskega odbora CONI; 5. enega predstavnika R. A. C. I.; 6. enega predstavnika Zdrženja trgovcev Ljubljanske pokrajine; 7. enega predstavnika Vzornega veleposlavlja v Ljubljani; 8. enega predstavnika Slovenskega planskega društva. — Predsednik mora sklicati odbor vsaj enkrat vsake tri mesece zaradi obravnavanja tujsko-prometnih vprašanj pokrajine in v dosego sodelovanja raznih ustanov s Potovalnim in turističnim uradom za propagando ali reklamo.

Križanka št. 74

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20				21						22							23	
24											25						26	
27			28	29			30						31		32		33	
34			35		36				37	38	39	40		41	42		43	
44				45			46	47				48			49			
50					51							52						
53					54					55				56				

Vodravno: 1. ud družine, 6. perzijski vladar, 14. prebivalec lberskega polotoka, 20. prepeč, 21. poljedelec (pesniško), 22. svetopi-

semska oseba, slovenska drama, 23. starorimski pozdrav, 24. neizpovedovalec katoliške ver, 25. zgodovinski zapiski (tujka), 26. Hameunov roman, 27. smrtni boj (tujka), 30. gozdna ptica, 32. žensko ime, 34. slovenski skladatelj, 35. pravoslavni duhovniški naslov, 37. naključje, 42. podrag kamen, 44. mesto v Nemčiji, 45. skrajni konec suhe zemlje, 47. kemični izraz, 48. poslednja volja, 50. obdelana zemlja, 51. geslo francoske revolucije, 52. krasotec, 53. preproga, sportnik, uslužbenec, 54. igralne karte, 55. moderno orožje, 56. južna rastlina.

Navpično: 1. okrasek (tujka), 2. predrznost, 3. del Ljubljane, 4. ud družine, 5. del sohe, 6. vzorec, model, 7. grški otok, 8. naravoslovje (tujka), 9. trgovski izraz, 10. užitni del žabe, 11. reka na Hrvaškem, 12. svetopisemski oseba, 13. prevozno sredstvo, 14. žensko krstno ime, 15. madžarski vladar, 16. svetopisemski prerok, 17. egiptovski božanstvo, 18. svetopisemski oseba, 19. vrednost, veljava, 26. del vojske, 28. oblika glagola nsem, 29. igračec, 31. otroško ime, znano iz mladinske knjige, 33. kresta, 36. italijanska knjižna založba, 37. lahkoatletski panoga, 38. del knjige, 39. del obraza, 40. prometno sredstvo, 41. žensko oblačilo, 43. živalska noga, 46. mik, 47. del obraza, 49. glasbilo.

Rešitev križanke št. 73

Vodravno: 1. Slovenec, 9. Opava, 14. Kosilo, 20. pir, 21. naziv, 22. oholost, 23. vet, 24. omelo, 25. dalija, 26. Debar, 27. ave, 28. molitev, 29. ideja, 30. šid, 32. okop, 34. enačaj, 36. Aca, 38. darilo, 40. Gpol, 43. nalivi, 45. Rimini, 47. linotip, 48. Ida, 39. Niceja, 50. nunc, 51. Osana, 52. Kana, 53. jasa, 54. Sara, 55. kastrat.

Navpično: 1. spomenik, 2. limonada, 3. orel, 4. veličina, 5. enota, 6. nadejica, 7. Ezav, 8. Cici-lja, 9. Ovid, 10. pojedina, 11. Ahaja, 12. vodarina, 13. Aleš, 14. kobilica, 15. osa, 16. strogost, 17. iva, 18. Lavo, 19. otep, 31. donos, 33. kotar, 35. Alan, 36. Ares, 37. Amas, 39. Ilek, 41. lina, 42. opat, 44. Y, 46. son.

Otroke ubijajo

so mu, da špionira za posadko vaške straže v Dravljah. Enajstleten otrok naj špionira za vaško stražo! Dne 24. januarja t. l. so ga na Hruševem ubili.

Tako so komunisti mučili in ubili enajstletnega otroka. Ni to prvi primer. Od komunistov ubitih otrok je veliko po Ljubljanski pokrajini. Ob tem suhem dejstvu naj se zamislijo zlasti tiste matere, ki lahkomišlečno puščajo svoje nedolžne hčerke, da sodelujejo pri »ovobodilni fronti«.

KULTURNI OBZORNIK

Kulturni drobiž

Finžgarjeva literarna nagrada.

»Nova založba« je podelila Finžgarjevo literarno nagrado za leto 1943. po pravilniku dne 9. februarja 1943 rokopiše zgodovinske povesti »Sveta zemlja«. Hkrati razpisuje »Nova založba« Finžgarjevo literarno nagrado za leto 1944. Dobiti jo more še neobjavljeno, izvirno leposlovno, esejistično ali literarno-znanstveno delo, primerno za izdajo v samostojni knjigi (10 do 20 polj); ustrežati mora načelom, ki vodijo »Novo založbo« pri izdajanju knjig. Finžgarjeva literarna nagrada za to leto je bila 5000 lir. Pisatelj naj predloži rokopise do 15. decembra 1943 v dveh tipkanih izvodih, opremljenih z geslom. V zaprti kuverti je treba predložiti geslo, ime in priimek, naslov in izjavo, da pisatelj prepusti svoj epis, če dobi nagrado, »Novi založbi« za običajni pisateljski honorar.

Najdene risbe Tintoretta v Salzburgu. Na Dunaju so razstavljene risbe italijanskega mojstra Tintoretta, ki jih je našel nemški umetnostni zgodovinar J. Weder v Salzburgu v tamkajšnji knjižnici. Te risbe so različne vrednosti. Najdragocenejša je gotovo risba, ki predstavlja prvi načrt za najslavnejšo Tintoretovo podobo »Paradižja, ki visi v Doževi palači v Benetkah. Glavne osebe na tej risbi so predstavljene s črnolom, druge, manj važne, pa so naznačene samo s evinčnikom, vendar le tako, da se dajo razbrati. Za umetnostno zgodovinsko razlaganje najboljšega Tintoretovega dela je ta risba velike važnosti.

Bolgarski pisatelji in makedonska svoboda. Tako je naslov bolgarskemu zborniku, ki je izšel te dni in ima namen, prikazati delo za makedon-

sko svobodo v bolgarski književnosti. Zbral je to gradivo bolgarski pisatelj in novinar Hrieto Kapitanov ter prinaša serijo esejev, člankov in leposlovja (pesmi, povesli), ki imajo za vsebino opis bojev za bolgarsko Makedonijo, zlasti pa njeno zavzetje v sedanjih vojni leta 1941. Tu so pesmi in črtice Rakovskega, Boteva, Slavejkova, Velikova, Vazova, Hristova, Debeljanova, Cilingirova, Trajanova in Nemirova. To je za literarni zbornik, ki pa ni edini te vrste v zadnjem letu, kajti doslej je izšlo že več knjig, ki govore o zavzetju Makedonije. Tako je Kočev napisal knjigo: Kraj sinjega Ohrida (Kraj Ohrida sinji), ki je zbirka potopisov in kulturno zgodovinskih dojmov ob Ohridu ter ima značaj poljudno znanstvene razprave. Satir Naney je prišel v Makedonijo obenem z nemško vojsko l. 1941. ter je o tem pohodu napisal knjigo »Vstajenje — Makedonija 1941« (Vzkresenje — Makedonije), ki ima zgodovinsko vrednost, kot opis vohda nemških čet v te kraje. Po moči peresa — pravijo kritiki — se tej knjigi lahko postavi ob bok knjiga Dimitra Gjuzeleva »Prve zore svobode« (Prvi lučič na svoboda). Pisatelj je namreč eden od voditeljev bolgarske revolucionarne mladine ter je aktivno sodeloval v makedonskih organizacijah. Poučna in zanimiva je knjiga Zlatka Colakova »V Makedonijo« (Na Makedonijo). Stevan Avramov je napisal knjigo v dveh zvezkih pod naslovom: Eroični vremen — romantika na Makedonijo). (eroični vremen — romantika na Makedonijo). Pisatelj je tudi udeleženec makedonskivjuših ter pozna člane te organizacije osebno ter predvsem opisuje svoje učitelje v makedonskem vprašanju Dame Grueva in Goce Djelčeva. Dmitar Talev je posvetil posebno monografijo Gocevu Djelčevu kot voditelju makedonskega gibanja. Kreta Veljanov pa je opisal lindensko vstajo (lindensko vstajenje). To bi bila največja literatura o makedonskem vprašanju, kakor se razpravlja sedaj v Bol-

gariji, ki je zasedla s pomočjo zavezniške vojske Makedonijo v letu 1941. ter proslavlja to zmago kot največji dogodek svoje narodne zgodovine.

Prevod del Gerhartha Hauptmanna v hrvaščino. Dela tega največjega sodobnega, vsehsplošno v Nemčiji in v evetu priznanega pisatelja, Nobelovega nagradjenca in po malem tudi kiparja, izhajajo sedaj v Zagrebu v hrvaškem prevodu v založbi Ante Grünbauma. Sedaj je izšlo že več njegovih del, kot najnovejše pa roman »Vanda«, kakor je hrvaški naslov romanu »Dämon« v prevodu dr. Batušića.

Razstava hrvaške likovne umetnosti v Berlinu. S sodelovanjem hrvaške vlade in Pruske akademije znanosti in umetnosti je v Berlinu sedaj velika reprezentativna razstava moderne hrvaške umetnosti od 19. stoletja do zdanjih dni. Razstavo je odprl hrvaški poslanik v Berlinu pisatelj Mile Budak, organiziral pa jo je profesor Vladimir Kirin, načelnik v predsedništvu hrvaške državne vlade in znani umetnik. Razstava ima namen prikazati Nemcem vso veličino in razvoj hrvaške umetnosti od Medovića, Bukovca pa preko Meštrovića, Avguštinića do Babića Trepača, mojstrov sedanjega časa. Kakor pišejo časopisi, ima velik uspeh.

Upokojeni so na zagrebškem vseučilišču med drugimi profesorji tudi prof. Albert Bazala, Art. Schneider, Albert Botteri in dr. Ivan Botteri i. dr.

Nekaj novih knjig na hrvaškem knjižnem trgu zadnjega časa. Alija Nametak: Za obraz. Zbirka novel in legend. Vladislav Kušan: Zafarane tmine. Zbirka novih pesmi tega prefinjenega pesnika. Važna eta dva prevoda iz italijanske in nemščine: Drago Ivančević je izbral in prevel nekaj Ungarettijevih pesmi pod naslovom: »Moje Ungarettije«; Josip Velebit ga je prevel »Pisma mlademu pesniku« nemškega modernega klasika Rainerja Marije Rilkeja.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja pri izkazu službe vsaka beseda L 0,30, pri ščitovanjskih oglasi je beseda po L 1, — pri vseh ostalih malih oglasi pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Jstejo:
16 letno dekle

mačestnica, isče službo za v trgovino. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Postena« 908.

Postrežnica in perica
iščeta zaposlitve — po možnosti v šentpetrskem okraju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 953.

Starejša kuharica
pridna, varčna, poštena, vajena vsakega dela, želi službo k starejšemu gospodu ali gospe. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Skromna« 973.

Akademik
išče primerno zaposlitev. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Delo« 979.

300 lir nagrade
čam onemu, ki mi prekrbi službo natakariče. Event. sprejem tudi kakor drugo mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesljiva in poštena 996«.

Službe

Dobe:
Postrežnico

»prejemem za nekaj ur dnevno. Cesta v Rožno dolino št. 24.

Sobarico
zanesljivo in pošteno — isčem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 955.

Služkinjo
iščem za vsa hišna dela. Nastop 15. febr. Streljska ul. 52-I, zgornji zvonec.

Gospodinjstvo pomočnico
ki je vajena kuhanja in gospodinjstvenih del, sprejem k mali družini. Plača 300 lir. Dalmatinova ulica 5, I. nadst.

Marijivo dekle
enažno in pošteno, ki ima veselje do otrok, dobi službo takoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Oskrba v hiši 1012«.

Blagajnika
»kavoljo, in mlajšega bančnega uradnika, isče velik zavod. Ponudbe z osebimi podatki in navedbo priporočil pod »Točen in vreden« št. 1031 na upravo »Slov.«

Stanovanja

Oddaje:

Dosmrtno stanovanje
v svo najboljšo oskrbo dobi starejša ženska v prijaznem kraju na delu, ako vložiti 8000 lir. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 974.

Jstejo:
Za dijaka višješolca
iščem v Ljubljani stanovanje, po možnosti s hrano. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Višješolci« št. 965.

Mirna stranka
(1 oseba) isče dvosobno stanovanje s pritlikinami takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Mirna« št. 1033.

Eno- ali dvosobno
neopremljeno stanovanje z ali brez kuhinje isčem za takoj. Najemino plačam tudi za več mesecev naprej. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mati in sine« št. 1032.

SGARAVATTI SEMENTI S.A., PADOVA
Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc. Semena za zelenjavo, krmila itd. Chiedere offerte. — Zahtevajte ponudbe.

Stanovanje 4-5 sob

z vsemi pritlikinami, moderno, v centru, isčem za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Družina štirih osebe št. 901.

Kupimo

Srebrne predmete

kupujem; plačam po najvišji ceni, pridem ogledat na dom. Ponudbe na »Slovenca« pod »Srebrne« št. 930.

Smrekovo čreslo

lepo, zdravo in suho ter jeziče — kupuje vsako količino USNJARNA J. LAVRIC, št. Vid pri Sili — Ljubljana.

Za mačje kože

plačamo dobro ceno, kupujemo tudi kože domačih zajecev, samo velike, zimske. ROT, krznarstvo, Mestni trg 5.

Rezan in okrogel trd les
ponudite vagonke količine z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod šifro: »Takoj plačljivo« št. 889.

Mizarji pozor!

Kupim več skobelnikov in prešo za furniranje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skobelniki« št. 843.

Volnene krojaške odpadke
in volneno trikotažo, kupujem. Cankarjevo nabrežje 3, Ribja ulica 8.

Sneške

bele ali črne št. 29 ali 30, kupim. Angelca Strgulac, Ljubljana, Via Verdi, št. 9-III.

Slamoreznico
na motorni pogon, težko, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« št. 876.

Pletilni stroj

znamke »Pop« ali »Ideal« št. 8, 110 do 120 igel, rabljen, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 904.

Gramofonske plošče

dobro ohranjene ali pa v neuporabnem stanju, kupuje in plača zvišane cene »Everest«, Prešernova ulica 44.

Pisalni stroj

v dobrem stanju ali v neuporabnem, lahko tudi cirkularni, stalno kupuje in plača najvišje cene. »Everest«, Prešernova 44.

Gramofonske plošče

kupimo. Plačamo od 5 do 15 lir za kos, po izbiri. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Kupimo

sobno in kuhinjsko opremo, kavče, otomane in drugo. — V poštev pride samo znažno. — Plačamo dobro. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Šivalne in pisalne stroje
kupimo. Plačamo dobro. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Kupim dva komata

prodam otavo za konje. Zabelek Franc, Rudnik 13, Ljubljana.

Mlatilnico

veliko in električni pogon, v dobrem stanju — kupi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6.

Elektromotor

5-8 HP, 220-380, nov, in globok otroški voziček kupim ali zamenjam za kar koli. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dolžniško 20« št. 972.

Pletilni stroj

št. 5 ali 6 takoj kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 990.

Srebrne predmete

in stare kovance kupim za zbirko. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 988.

Črne detelje

rabimo nujno še nekaj 1000 kg. Kupujemo jo v Ljubljani in v Radohevi vasi. Obenem nudimo 97 odstot. očiščeno deteljo in vsa druga semena za vrt in polje. Zahtevajte cenik. — Sever & Komp., Ljubljana.

Tehtnico

do 20 kg. brez uteži (Berke), dobro ohranjeno — kupimo takoj. E. Jeras in drug, Ljubljana, Bleiweisova cesta 23.

Jesenov les

večjo količino jesenovih hlodov kupimo. Ponudbe na Kolb & Predalič, Ljublj., Kongresni trg 4.

»Perzianer« plašč

črn, v brezhibnem stanju, kupim. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1018.

Fotoaparate, fotopribor
in silne predmete kupuje in sprejema v komisijko prodajo »Fototehnika«, Bleiweisova 15. Prvo vrstna izdelava vseh fotografskih del, povečav itd.

Moški šivalni stroj
kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobro ohranjeno« št. 1034.

Sobe

Oddaje:

Opremljeno sobo
oddam dvema gospodoma. Zorman, Marmontova 41.

Opremljeno sobo
za 2 osebi ali za duhovnika, poleg cerkve, takoj oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 991.

Podstrešno sobo
parketno, z 2-3 posteljami, oddam. Bolgarska ulica 17.

Jstejo:

Sobo za dva dijaka
iščem. Če mogoče, tudi hrano. — Ponudbe upravi »Gorenjec 935«.

Mesečno sobo
išče za takoj uradnika. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Sredina mesta«.

Lepo opremljeno sobo
z uporabo kuhinje in pilna (ima lastni rešo) in kopalnice, isče med Gradščim in kolodvorom ali blizu tramvajev, zakonski par, mirni, solidni stanovalci. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj ali pozneje« 966.

Opremljeno sobo
po možnosti v sredini mesta isčem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Lepa soba« 954.

Sobo v centru
primerno za pisarno — isče humanitarno društvo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 936.

Prazno sobo
po možnosti v sredini mesta isčem. Naslov v upravi Slov. pod št. 980.

Živali

Kravo s teličkom
prodam. — Sp. Hrušica, št. 17.

Plemenski zajki
prodam. Hišnik, Grubarjevo nabrežje 6.

Konja
dobrega vozača, kupim. Zaboška 75.

Kravo mlekarico
dobro, prodam zaradi pomanjkanja kreme. Martin Kovačič, Tržaška c. 69, Ljubljana.

Krojaški šivalni stroj
siva naprej in nazaj, nemške znamke, prodam. Polzve se: Pred škofijo št. 19, hišnica.

Tempaccio da Aspirina!
Che diluvio! Ben presto i piedi si bagnano e si corre il rischio di boscarsi un raffreddore. Per evitare malanni prendete subito le compresse di Aspirina.

Aut. Pres. Milano - 31014 - 1940 - XIX

Za slabo vreme Aspirin! Kak nali! Noge se hitro zmočijo in obstoja možnost prehlada. V izogib boleznij vzemite takoj tablete Aspirin.

Prodamo

Poljske tračnice
7 kg profil, 2000 m, 29 vagonetov 3/4 m3 in Diesel-lokomotiva Orenstein & Koppel, malo rabljeno, se ugodno prodaja. Ileršič, Rimska cesta 13.

Vodovodne cevi
1 in pol cele in pripadajoči material (večje količine) poceni prodam. — Ileršič, Rimska cesta 13.

DRVA PREMOG GOMBAC GLEDALIŠKA 14
Tel. 40 88

Zahtevajte pri Vašem trgovcu »NAŠ ČAJ« od Kmetijske družbe.

Peso in repo
prodaja Feliks Lenč, Kleče 10.

Dobavljamo zaboje
po mori, večje količine. Naročila sprejema trdnica Kobi, Gajeva 9-II.

Več 1000 kg
krmilne pese, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 875.

Nekaj 1000 kg sena
prodam. Kos, Vodnikova cesta 99, Zg. Siska.

Tri postelje
prodam po zelo nizki ceni. Naslov v upravi »Slovenca« št. 959.

Štedilnik
nov, popolno železje, za vzidati, 2 in pol plošče 21 col, levi ali desni — prodam. Rožna dolina — cesta V, št. 4.

Stekla
za električno in avtogenično varjenje kovin. — Steklarstvo Klein, Frančiškanska 8.

Otroški voziček
globok, krem - z roletom, rabljen, napredaj. — Nasproti Zaloški ceste 66, v hiši gost. Bača, Moste.

Črn ženski plašč
prodam. Sv. Petra cesta št. 52a.

Konjsko seno
se zamenja za goveje. — Tam se prodaja težak in močan voz. — Ljubljana, Močnikova ul. 13.

Pisalni stroj
malo rabljen, zamenjano brezhiben, poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1015.

Stroj za mletje mesa
Aleksanderwerk, skoraj nove dameke gozderje št. 39, in skornje št. 41, prodam. Ogled Foto Pogodnik, Ulica 8. maja 3.

Nov jedilni pribor
v kaseti, srebro phips — prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1000.

Krojaški šivalni stroj
siva naprej in nazaj, nemške znamke, prodam. Polzve se: Pred škofijo št. 19, hišnica.

KINO MATICA

DVA FILMA DNEVNO:
Ob delavnikih ob 14.30 »Ciganska ljubezen« ob 16.30 in 18.30 »Anuška« — Ob nedeljah in praznikih ob 10.30 »Ciganska ljubezen«, ob 14.30, 16.30 in 18.30 »Anuška«

Ciganska ljubezen
odlični igralci: Madeline Sologne, Jean Gallant Dramatična vsebina, petje ples. Ciganski orkester in zbori!

Anuška
nepozabna Dunja — Hilde Krah! v glavni vlogi! Film pestrosti in dekorja! Dunajski valčki, stare pesmi in plesti — Drama lepega, plemenitega dekleta.

KINO SLOGA

Odlična komedija v filmu
»Enkrat na teden«
Vera Carmi, Roberto Villa, Carlo Campanini

PREDSTAVE ob delavnikih ob 14.30 dalje; ob nedeljah ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30. Konec ob 20.15.

KINO UNION

Najnovejši film najznamenitejšega nemškega filmskega igralca Heinricha Georgea
»Ura sreče«
z Marijo Tasnady, Karlo Rust in Pavlom Richterjem.

PREDSTAVE: ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

Korenje
manjšo količino, rumeno, prodam po 1.50 za kg. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1020.

Isčem lokal
Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometna ulica« št. 955.

Posestva
Njivo
v izmeri 2400 m², ležeča med remizo in vodovodom — prodam. Naslov na upr. »Slovenca« pod št. 939.

Avto-motor
Motor
200 cm³, nov ali malo rabljen, kupim ali zamenjam. Ponudbe na naslov Tavčarjeva 10, pritl. levil

Vajenci
Vajenec
za brušenje stekla in ogledal se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 934.

Čevljarskega vajenca
sprejem. Pavlin, Bleiweisova cesta 53.

Vajenko
sprejme modistka Poldi Krusič, Ljubljana, Bleiweisova cesta 47.

Vajenca
sprejem za torbarsko obrt. Vapell, Sv. Petra cesta 74, Ljubljana.

Vajenca
za kleparsko in vodovodno obrt sprejem proti plačilu. Stanko Kezele, Bohoričeva ul. 3.

Pouk
Gosoa poučuje
italijansko in nemško po hitri in praktični metodi. V skupinah ceneje. Rimska cesta 10-I, desno.

Ženitbe
Dva mlada obrtnika
želita v svrhu ženitve resnega znanja z izobraženim dekletom v starosti od 18 do 28 let čiste preteklosti, čedne zunanjosti. Ponudbe po možnosti s sliko na upravo »Slovenca« pod »Vse za dom« št. 1024.

Slutil sem, da se je zgodila nesreča. Poprosil sem Lio naj me popelje v grajsko okolico, da si jo ogledam. Obljubil sem ji, da ne bom ušel. Na ravnicah za gozdom je med drevmi tičalo letalo. Lia se je spomnila, da so — že dolgo od tega — prileteli z »zmajem« trije možje prav tako oblečeni, kakor jaz. »Zmaj« pa jim je najbrž poginil, ker ga nikakor niso mogli nagnati naprej.

Vse reči, ki jih je »zmaj« prinesel s seboj, so možje znosili v grajske kleti. Mala Lia ni vedela čemu naj vsa ropotija služi. Zato so prtljago pustili nedotaknjeno. Lia mi je pokazala zapisnik, ki ga ni mogla prebrati. Dobro sem ga razumel.

Odkritje elementa »85«

Dva fizika, dr. W. Minder, ravnatelj radijskega zavoda v Bernu in ženska dr. Alice Leigh Smith sta našla in fotografirala novo prvino, ki ima radioaktivne zmožnosti. Imena nima, ampak se naziva le s številko 85. Prvo prvino med radioaktivnimi prvini je — kakor je znano — L. 1898 odkrila elavna Marija Curieja, po rodu Poljakinja Sklodowska s svojim možem Petrom Curijem. Ta radij ima v razpredelnici elementov številko 88. Najtežji izmed vseh prvini, uran, ima številko 92. Preteklo je 44 let, odkar sta bila odkrita prvi in zadnji radioaktivni element. Čudno je, da sta pri obeh sodelovala moški in ženska, Marija Curieja je bila prva ženska kot znanstvenica. Omenjeni dr. W. Minder je episal že več del o fiziki in o radioterapiji.

Pohištvo

Labilne in stabilne polnojarmenike
600 in 700 mm, švedske, iz najboljšega materiala, jako poceni in kratkoročno dobavljivi pri zastopstvu: Ileršič, Rimska cesta 13.

Dva skobelna stroja
univerzalna, 500-600 mm in vsem priborom, 5 krat kombinirani, takoj na razpolago, toda brez motorja. — Pojasnila »Elthoma« J. Slejko, Sv. Petra c. 5.

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13

Knjige
Knjige!
Vse vrste antikvarnih knjig, revij in časopisov, kakor tudi separatnih oddelkov, filatelistične literature, katalogov, »JOL« albumov itl., dobite pri filateliji »MLADINSKE ZALOŽBE«, Ljubljana, Stari trg št. 30.

Veliko izbiro znamk
v serijah in posamezne nudi trgovina Česnovar, Ljubljana, Rimska c. 2, gled brezobvezen! Nizke cene!

Knjige!
Dr. Gruden-Mal, Zgodovina slovenskega naroda, nevezano, ter druge slovenske knjige napredaj. — Naslov v upravi št. 977.

Stroji
Mešalca betona
500 litrov in 150 litrov, kompresor »Flottmann« in avtomatična Garvens črpalka za večji obrat, se ugodno prodaja. — Ileršič, Rimska cesta 13.

Razno
Vloge in prošnje
v italijansko sestavlja, prepisuje in razmnožuje, izvršuje vse informacije ter razne osebne usluge »SERVIS BIRO«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Steljo zamenjam za gnoj
Kopač Ivanka, Ljubljana, Vodnikova c. 173.

TOMAŽ POKLUKAR:

BELE ZVEZDE

»Ni mi pisal, bila pa sem prepričana, da sta že poročena. Ne zamerite: kaj vam je storil?«

Majdi so zatrepetale ustnice. Tudi solze so se vile. Pogleda se je v morje, plaval in se potapljala, da ne bi ljudje opazili, da joče.

Potem sta spet sedeli v senci pod borovim drevesom. Na tleh je bilo postlano s dolgiimi osušenimi iglicami s drevesa; vročina je vabila iz njih prijetne dišave, ki so se mešale z vonjem morja. Z vonjem po slanem, po ribah — po neskončni, skoraj otočni daljini. Spodaj so bili veseli kopaleci, daleč na morju so se pozibavale bele jadralnice.

»Spoznala sem ga šele na planini. Prosila sem ga, da bi me učil kristijanije, zakaj nisem hotela zaostajati za Konradom. Nisem hotela, da bi me moral čakati, pa tudi kreganja in naukov sem se bala. Z Matevžem sva bila v istem položaju: on vas je pogrešal med ljudmi tam zgoraj, jaz pa sem čakala Konrada.«

Majda jo je gledala naravnost v oči. Ne, ta ženska ne more lagati: je preveč naravna. Samo poslušala jo je.

»Tudi o bratu mi je pripovedoval, ki se je ponesrečil, in o usodi, ki ga je s tem doletela. O, kolikokrat mi je govoril o domačiji in zemlji, ki ga čakata. Vselej pa me je vprašal, kako mislim, ali je mogoče, da bi bili vi srečni med kmeti. Rekla sem mu odločno, da bi bili. To je hotel slišati vsak dan. — Vi ste se zbalji življenja na deželi?«

»Nisem.«

Potem je Marjeta utihnila. Kaj je moralo priti med ta dva človeka, da ni več mostu med njima?

»Niste nič več slišali o njem?«

»Ni. Moj Bog, samo da ni narobe z njim. Včasih, ko je govoril o gozdu in njivah se mi je zdel kakor drem, ki ga je rodila sama mati zemlja. Ko pa je prišel čas, ko se je moral posloviti s planin, je bil spet mehak kakor otrok. Kadar je molčal sem vedela, da vas je imel v mislih. Vas, ali pa domačijo pri Sv. Lovrencu.«

»To vam ni bilo po volji.« jo je hotela prekiniti Majda, se je pa še o pravem času ugriznila v ustnice. Samo pogledala jo je globoko, da bi brala, če misli iskreno.

Po cesti je prišel Konrad. Ves zadovoljen je pripovedoval, da je bil pri ribičih in da se je dogovoril z njimi za nočni ribolov z lučjo.

»Bi hoteli z nami, gospodična? Ob enajstih odinemo.«

»Bom govorila z mamo.«

Ko so v hotelu povečerjali, so odšli do malega vsi na obalo, da bi se sprehovali. Tam so čakali na parnik, ki se je zaustavil in vozil spet po mirnem večernem morju proti severu.

Ob obali so šumeli komaj slišni valovi. Majda se je ozirala po uri, ki je tekla počasi. V duhu se je pogovarjala s fantom, ki nima počitnic, ki zdaj že sladko spi, utrujen po dnevnem delu. Ni je mikalo na plesišče; najraje bi odšla sama v borov gozdček, kjer bi sedla na toplo zemljo in gledala proti otokom. Tam se je svetlikala dolga vrsta srebrnih luči. Rada bi premišljevala, ali je storila prav ali pa mu je storila krivico. Komaj je čakala, da bi še govorila z Marjeto o zadevi, ki je bila tako zamotana in tako zagonetna.

Približala se je enajsta ura. Konrad je prinesel grozdja in sladkega proseka. Marjeta pa vedrosti, ki se je držala, kakor da se je z njo rodila. Ko so stopili v ribiško barko, so se najprej razveselili morja: stotero luči malega mesta se je zrcalilo v skrivnostni globini. Svetloba je migljala, kakor da bi trepetala v glasbi, ki je prihajala s plesišča. Ko je ta utihnila v dalj, so se oglašili ri-

biči, ki so veslali neke od omiške strani. Konrad je bil pri veslačih. Krepko se je upiral ob leseni držaj, je pa komaj dohajal može, ki so odpirali barko z nevidnim trudom na odprto morje.

Kdaj pa kdaj je pristopila k njemu mlada žena in mu pomolila v usta stebelce sladkega grozdja.

Majda je mirno sedela ob krmi. Zavila se je v plašč in motrila lepo ženo. Čim bolj je bila ta pozorna do svojega moža, tem bolj se ji je zdelo, da je iskrena. Sedaj razume Matevža, da se je gledal vanjo. Ali bi mu odpustila?

Marjeta ji je nalila čašo proseka; drugo je ponudila Konradu, potem pa dala steklenico ribičem. Da je to preveč zanje, so se branili, niso pa ničesar opravili, zakaj Marjeta je bila dobrih rok in dobrega srca.

Nad Mosorom so se svetlikale prijazne bele zvezde. To so zvezde, ki jih ima Matevž tako rad. »Očnice so za junake, snežinke za otroke, zvezde na nebu pa za vse. Sam dobri Bog jih je prižgal, da ne bi bile noči tako črne in puste.« Tako ji je povedal Matevž, ko ga je vprašala, kaj pomenijo zvezdice na skrinji, ki ji jo je podaril predlanskim za božič.

»Pravijo, da je veliko pil, ko je bil na planini.«

»Kdor vam je to povedal, je pretiral.«

»Da ni pil, pravite?«

»Neko noč je res pil. To je bilo takrat, ko nas je vodil po težkih smučih,

nab po gozdu. Zajela nas je taka megla, da sem mislila, da ne bo našel poti nazaj. Večkrat sem premišljevala, zakaj se je nenadoma spremenil, ko je zagledal fanta s sanmi. Ne more biti drugače, kakor da smo se izgubili, fant pa, ki je vlek el sani s senom, mu je povedal, kje je prava pot. Kako bi mu sicer podaril svojo cigaretno dozo, čisto neznanemu človeku.«

»Tak je bil Matevž.«

»Tisto popoldne se mi je smilil, kakor da bi mi bil brat. Bil je nenavadno tih. Zdelo se mi je, da se poslavja od vsega, kar pomeni za nas mestne ljudi kosček sonca v vsakdanjosti. Čutila sem dolžnost, da sem mu dobra prijateljica, tako kakor sestra.«

»Passe!« se je oglašil Konrad in pokazal z roko v vodo, kjer se je svetlikala množica drobnih ribic. Marjeta je prišla Majdo pod roko in jo vodila bliže, da bi videla. Morali pa sta se umakniti, zakaj ribiči so že potegnili mrežo in skrinja v barki se je začela polniti. Ribice so poskakovale in se obupno borile. Le tri, štiri so živignile v zrak in se premetavale po podu. Potem so skrinjo pokrili.

Ko sta spet sedeli ob krmi, se je Majda borila sama s seboj. »Ali se je kaj zagledala v Matevža,« jo je hotela vprašati; potem ji je zastavila vprašanje takole:

»Ste ga imeli zelo radi?«

Zdaj je Marjeta osupnila.

ŠPORT

Nedelja krepkih srečanj

Današnji spored državnega nogometnega prvenstva obsega naslednja srečanja: Milano—Vicenza v Milanu, Venezia—Fiorentina v Benetkah, Torino—Roma v Torinu, Liguria—Genova v Genovi, Atalanta—Juventus v Bergamu, Lazio—Livorno v Rimu, Bologna—Ambrosiana v Bologni in Bari—Triestina v Bariju. Same krepke partije, od katerih bo najbolj zanimiva ona v Bologni. Po izidu zadnje nedelje, ko je Ambrosiana odpravila Lazio naravnost s paradnim izidom 4:1, ememo sklepati, da tudi v Bologni ne bo hotela zaostajati.

Prijateljem nogometnih prognoz in podrobnosti objavljamo podrobne podatke o posameznih moštvih:

Ambrosiana	19	12	3	4	41	19	27
Livorno	19	11	5	3	32	23	27
Torino	19	11	3	5	42	18	25
Juventus	19	10	4	5	45	32	24
Bologna	19	9	3	7	35	18	21
Genova	19	9	2	8	45	40	20
Fiorentina	19	9	2	8	34	38	20
Atalanta	19	8	4	7	20	25	20
Milano	19	6	7	6	25	25	19
Lazio	19	7	5	7	37	39	19
Roma	18	6	4	8	19	30	16
Triestina	19	3	10	6	19	23	16
Bari	19	4	6	9	16	27	14
Liguria	18	5	3	10	18	42	13
Venezia	19	3	5	11	18	32	11
Vicenza	19	3	4	12	17	32	10

Danes je na vrti 20. kolo in z njim bodo končali drugo tretjino državnega nogometnega prvenstva.

SK Mladika vabi prijatelje namiznega tenisa k juniorskemu turnirju za prven. Ljubljane. Tekmovali bodo danes od 9. do 12. in od 14. dalje v dvorani na Kodeljevem. Nastopili bodo verificirani in neverificirani igralci, rojeni 1. 1926. in mlajši. 50 let bo minulo 27. t. m. odkar so ustanovili Slovensko palniško društvo.

V Metliki je umrl 46 letni odvetnik Slavko Pretnar. V mladih letih je bil nogometni steber SK Ilirije, zelo zaelužen pa je bil tudi za razmah slovenske lahke atletike. Njegovim sorodnikom, kakor tudi številnim prijateljem, naše iskreno sozlagje!

* Štaterski smučarji so se udeležili mladinskega tekmovanja v Schladmingu. V skokih je zmagal Kump z znakom 32.50 m. O Mariborčanu Absengerju čitamo, da je skočil 24 in 25 metrov, o Celjanu Ščuki pa, da je dosegel dolžino 19 in 21 metrov.

Hans Engnestangen si je tudi letos priboril norveško prvenstvo v hitrem drsanju. Engnestangen je še vedno najhitrejši med vsemi, saj si je priboril naslov prvaka na vseh štirih progah. 1500 metrov je predreal v 2 min. 29.3 sek, 5000 m pa v 9 min. 41.3 sek. Za primerjavo, koliko je drsalec hitrejši od tekača navajamo, da znaša evetovni rekord v teku na 5000 m 13 min. 58.2 sek. Postavil ga je Šved Gundar Haegg.

Nemško državno prvenstvo v umetnem drsanju si je priboril Dunajčan Edi Rada s 380.70 točkami. Po obveznih vajah je vodil Mo-

Ce seješ z roko, pitaš ptice,
ne ješ ne kruha ne potice.
Ker seješ mnogo, žanješ malo;
od truda ti ni nič ostalo.

Zato nabavi si sejalni
stroj MELICHAR-jev idealni.
Sejal boš malo, žel bogato,
pšenica ti bo dala zlato.

SEJALNI
IN VSI
DRUGI
STROJI
V ZALOŽI

V ŽELEZNINI
FR. STUPICA
LJUBLJANA
P O L E G
„FIGOVCA“

Zahtevajte povsod naš list!

ZANATSKA BANKA A. D. LJUBLJANA

iz vršuje bančne posle
po najugodnejših pogojih

nakovčan Horst Faber, je pa pozneje zdrknil na drugo mesto.

Plavalci Ewaska so postavili dvojce odličnih znamk v plavanju v zimskih kopališčih. V štafeti 10 x 50 m prsno so dosegli 5 min. 51.8 sek., v štafeti 10 x 100 m prsno pa tudi znakmo, ki pomeni najboljši čas letošnje zimske sezone v Nemčiji.

Belgijski boksar Karl Sys, ki je nastopil v Breslavi na izločilnih tekmah za evropsko prvenstvo, je premagal Italijana Musino po točkah. Prireditelj je gledalo 10.000 gledalcev. Sedaj se bo moral boriti Sys proti švedskemu orjaku Tandbergu.

IZDELUJE SPECIALIST
OKVIRJE Wolfova 4 KLEIN

Po volji Vsemogočnega nas je v 73. letu starosti za vedno zapustil naš ljubljani soprog, oče, stari oče in stric, gospod

LOVRENC KOLNIK

posestnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 14. februarja, ob štirih popoldne z Zal, kapelice sv. Franciška, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. februarja 1943.

Zalujoče družine: Kolnik, Pintar, Svetek, Praprotnik, Zrilič.

Jordan Jovkov:

Sanjač

Dnevi so potekali. Od časa do časa je privzila mimo brička s šerci in Bojanov jo je venomer z večjim veseljem pozdravil in se poslavjal od nje. Zdelo se je mu, da ne prihaja in odhaja zaradi prevoza potnikov, ampak samo zato, da gre mimo njega in potem odpelje k njej. To je bila nemara njena obvezna, neobhodno potrebna pot, dokler naspel ne napoči tisti dan, ko se bo vrnila s potniki, ki jim je bila najbolj namenjena. Ta dan je bil že zaznamoval, pričakoval ga je z rastočo nestrpnostjo in trepetal pred skorajšnjo srečo. Zvečer, ko se je mračilo in je zavel hlad, je po navadi sedel na klopi na hodniku. Skozi veje akacij so migotale zvezde v toplem zraku so letali hrošči, zadevali ob ovire in kakor deževne kaplje padali na zemljo. Okrog njega je nekaj frfotalo, tiho, previdno in brez hrupa so plahutala krila. Netopirji! Zdaj, zdaj se pojavijo na luči, spremenijo smer in izginejo v temino. Bojanov se nasmehne. Ne sledi jih več z očmi, njihove prisotnosti pa se veseli in čuti nevidno mrežo, ki ga vanjo zapletajo, mrežo sanj in sladkih prividov. Na kaj vse je takrat mislil, česa se je neki spominjal, kakšno podoba se mu risale v vneti domišljiji! Videl je Vero in kramljal z njo, bral njena pisma, enako nezasišano potem stal pri njej in ji gledal izza ramena, ko je brala njegova. Slednjič se je videl pred brzojavnim aparatom, kako razburjen, s trepetajočimi prsti odvijal trak in bere: »Odpotujem. Pridi na mejo. Vera.« Na mejo! On bo tam, razume se, že veliko pred določenim časom. In glej — šerci vlečejo bričko, kraguljci pojo, na oknu se pokaže smejoč se obraz, mala bela ročica pomaha z rob-

cem. Prvo srečanje odftistihdob — razburjeni in pretrgani razgovori o mučni ločitvi in neskončnem dolgaču, ki ju je moril v dneh pričakovanja. Topuzov, ki je tudi navzoč, ne more premagati solz. Ak Jahja sedi na kolu in se smehlja, zadovoljen in ponosen, da je prinesel to srečo. Vzpnejo se na bričko in poženejo v vas. Bojanov hoče, da ga vsi vidijo, pobahal bi se rad in pokazal, kako je srečen. Prizor zavzame drugo podobo: vhod v vas se spremeni v nekaj zmagoslavnih sprejem. Na obeh straneh ceste ljudje, gosta in pisana množica, do koder sega oko... Vsi gledajo njega, seveda tudi njo, ki sedi poleg ženina lepa, žareča od veselja in sreče. Kajpada se ne vozita v brički, marveč v odprti veliki kočiji, kakor je viditi na podobah. Konji so beli, toda veliko lepši, ponosnejši in krepkejši kakor Ak Jahjevi. Bojanov gleda na vse ljudi kakor na brate, priklanja se in se smehlja. Razložno sliši glas nekoga: »Bojan Bojanov, načelnik... ne! — ravnatelj pošte... ne, ne! Bojan Bojanov, minister pošte in brzojav, se ženi z gospodično Vero Lozevo.« In vsi ponavljajo te besede. Med temi obrazy pa vidi enega čemernege, srditega in hudobnega — pismonoša Angela! Ta se ne veseli, kajti njegov obraz je zelen od zavisti in zlobe. Toda glej, vmes je tudi vojaški zdravnik in graničarski častnik s hrupavim obrazom. »Glej ga, kako je shujšal.« reče zdravnik in pokaže na Bojanova, »pravcati netopir!« — »Reči — posušili!« odgovori častnik in obadva se zvijata v smehu. »Poženite!« zavpije Bojanov na kočijaža in srd mu vzkipi — »Poženil! Naravnost med njiju! Pomendraj ju, pregaži ju, ubij ju!...«

Bojanova tako prevzame gnev, da skoči na noge, toda že se pomiri in vsede. Topla noč in lunina svetloba, ki lije v belih potokih med listi

akacij, ga kliče ven. Bojanov pogradi klobuk in steče na polje. In kakor že nešteto krat se napoti po isti poti, po kateri je nekoč hodila z njimi Vera, poljske kraj, kjer so se ustavili, si prikljuje v spomin vsak prizor in vsako njeno besedo. In čez dalje bolj zanesen vidi pred seboj samo belo prikazen smehljajoče se, obetajoče, od lučne obsiljane ženske; zamaknjen vanjo, se Bojanov iz koraka spusti v tek po polju ko brezumen.

Pozno ponoči se vrne v sobo in se vrže na posteljo. Preveč je razburjen in utrujen, da bi mogel zaspati. V sobi je temno. Med črnimi okenskimi podboji sveti sinji soj lune, poševen šop svetlobe predre tenko šipo in v sobo dahne opajajoča milina poletne noči. Bojanov zapre oči, da bi zaspal, pa začuti, da mu srce utripa hitreje, v vreli krvi se mu prebudi kakor plamen žgoče hrepenenje. Smehljajoči se lik Vere nenadoma zgine in na njeno mesto stopi obilna, krepka Marusja z očmi, na pol zamreženimi od pohote. Ovi-je ga s krepkimi rokami, se pritiskne k njemu in ga razžarja s svojim vročim dihom...

k zdravniku. Nemara bi stopil v bolnišnico, da si opomore. Celó namrščeni Angel mu je nekoč povedal isto, četudi s tako nadutim in resnim glasom, kakor odrasli govorijo otrokom. Bojanov se ni imel za resno bolnega in je menil, da se drugi brez potrebe vznemirjajo. Pa tudi s skrbmi za zdrave se je malo ukvarjal in se tudi ni brigal za službo, ki jo je docela prepustil Angelu. Živel je samo v svojih sanjah, zasledoval bričko s šerci, čakal in upal. Netopir je zdavnaj poginil, sicer pa je Bojanov napravil natančno po besedah gospoda Lozova in. ko je zvečer polagal glavo na blazino, se je zavedal, da je v njej zašit čudodelni talisman. Dnevi so se naglo vrstili. Nenadoma se je vreme sprevrglo, od severa so se privlekla megle in ulil se je dež. Bojanov je že huje zakašljal, shiral je popolnoma in je že moral leči, komaj je imel moči, da je vstal in stopil na prag, da bi pregledal poti, če ni kje videti kočije. Toda blato in slabo vreme je zavrla ves promet. Edina Kara Jahja se je včasih pojavil in se ni ustavil pred gostilno, marveč je podil vrance po snegu in dežju, sam črn, nataknjen, kakor zlovesče utelešenje slabega vremena, nesreče, same zle in maščevalne usode. Ko je Bojanov gledal za Kara Jahjem, je čutil, da ga spreletavajo hladni srbi, pa se je umaknil v sobo in legel. Po okenskih šipah je bil dež, zunaj v vejah akacij je razsajal veter. Kakor poprej se Bojanov ni čutil nevarno bolnega. Ležal je in tako dobro mu je delo, da je sam, da mu nihče ne opreka in ga ne vznemirja. Z mrzličnimi in vnetimi očmi je strel v eno piko in premišljal — premišljal o tisti čudoviti kočiji s šerci, ki naj bi bila pripeljala njegovo srečo.

(Konec)